

Sygn. akt IV CZ 32/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku T. K. przy [...] o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 lipca 2017 r., zażalenia uczestnika postępowania Z. C. na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 20 stycznia 2017 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w R. postanowieniem z dnia 3 lutego 2016 roku stwierdził, że wnioskodawczym T. K. wraz z małżonkiem M. K. nabyli z dniem 1 stycznia 1990 r.

na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej, przez zasiedzenie, własność części nieruchomości z działki nr 843 położonej w miejscowości S obręb 0027, dla której nie jest prowadzona księga wieczysta ani zbiór dokumentów, wydzielonej jako działka gruntu o powierzchni 0,0127 ha, w projekcie sporządzonym przez geodetę uprawnionego L. S. na mapie zaewidencjonowanej pod pozycją P.0601.2015.2614 w Starostwie Powiatowym w B. oraz własność części nieruchomości z działki nr 844 położonej w miejscowości S., dla której nie jest prowadzona księga wieczysta ani zbiór dokumentów, wydzielonej jako działka gruntu o powierzchni 0,0568 ha, nr 844/2 w projekcie sporządzonym przez geodetę uprawnionego L. S. na mapie zaewidencjonowanej pod pozycją P.0601.2015.2614 w Starostwie Powiatowym w B. (pkt I), ustanowił służebność drogi koniecznej na nieruchomości stanowiącej nr 845 położonej w miejscowości S. dla której nie jest prowadzona księga wieczysta ani zbiór dokumentów, na rzecz każdego z właścicieli nieruchomości stanowiącej działkę nr 844/1 wydzielonej z działki nr 844, o przebiegu opisanym jako działka nr 845/2 według projektu sporządzonego przez geodetę uprawnionego L. S. na mapie zaewidencjonowanej pod pozycją P. 0601.2015.2614 w Starostwie Powiatowym (pkt II), i orzekł o kosztach postępowania (pkt III).

Na skutek apelacji uczestników R. K. i Z. C. od powyższego postanowienia Sądu Rejonowego w R. Sąd Okręgowy w L. postanowieniem z dnia 20 stycznia 2017 r. odrzucił apelację uczestnika Z.C. w części obejmującej zaskarżenie punktu II postanowienia, z powodu jej nieopłacenia w terminie.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący zarządzeniem z dnia 11 października 2016 r. został wezwany do usunięcia w terminie tygodniowym braków formalnych apelacji poprzez uiszczenie opłaty precyzyjnie wskazanej w pkt 1 tego zarządzenia. Wezwanie to zostało mu prawidłowo doręczone w dniu 17 października 2016 r., zatem termin tygodniowy upływał z dniem 24 października 2016 r. skarżący natomiast uiszczenia opłaty dokonał dopiero w dniu 17 listopada 2016 r. Usunięcie braków apelacji z uchybieniem terminu skutkuje, zgodnie z unormowaniem zawartym w art. 373 k.p.c., odrzuceniem apelacji. Czynności procesowe podejmowane przez

strony postępowania cywilnego muszą - dla osiągnięcia określonych skutków procesowych - spełniać przewidziane w przepisach procesowych wymagania prawne. Reguły procesowe obowiązują wszystkie sądy, strony i ich pełnomocników, powinny być wykładane i stosowane ściśle i jednolicie, zaś Sąd Najwyższy jest powołany do zapewnienia tej jednolitości (art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym; tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 499 ze zm.).

Badanie na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394³ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia w przedmiocie przywrócenia terminu przy rozpoznawaniu zażalenia jest dopuszczalne (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2000 r., I CZ 259/99, z dnia 15 stycznia 2001 r., II CZ197/04, z dnia 23 września 2004 r., III CZ 71/04 niepubl. i z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7 - 8, poz. 102). Warunkiem jednak takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku odwoławczym stosownego wniosku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2004 r., III CZ 71/04 niepublikowane i z dnia 15 stycznia 2001 r., I PZ 85/00, OSNP 2002 nr 19, poz. 464). Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich nie wyrażonych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2005 r., II CZ 197/04 i z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, niepubl.). W zażaleniu pełnomocnik skarżącego spełnił to wymaganie.

Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Jak wyjaśniono w judykaturze, winą strony (jej przedstawiciela lub pełnomocnika procesowego) w znaczeniu procesowym jest nieprzykładanie staranności i troskliwości w takim stopniu, jakiego wymaga z natury rzeczy prowadzenie procesu, nieprzestrzeganie wszelkich potrzebnych i możliwych środków ostrożności dla dopełnienia w terminie czynności procesowej, a z okoliczności wynika, że przy zachowaniu tej staranności i ostrożności strona dopełniłaby tej czynności w terminie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II UZ

14/12, LEX nr 1222161). Przy rozpoznawaniu wniosku należy rozważyć wszystkie okoliczności danego przypadku uchybienia terminu.

Z art. 132 § 1 k.p.c. wynika, że w toku sprawy profesjonalni pełnomocnicy doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami. Do pisma procesowego wniesionego do sądu dołącza się dowód doręczenia drugiej stronie odpisu albo dowód jego wysłania przesyłką poleconą. Sankcję naruszenia tego obowiązku ustawodawca ustalił w zdaniu trzecim art. 132 § 1 k.p.c., a wynika z niego, że pisma, do których nie dołączono dowodu doręczenia albo dowodu wysłania przesyłką poleconą, podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku. Za ustalony w orzecznictwie sądowym należy uznać pogląd, że art. 132 § 1 k.p.c., dotyczy pism, które wymagają doręczenia przeciwnikowi, gdyż niosą w sobie informacje istotne dla niego w prowadzonym postępowaniu, rzutujące na potrzebę i kierunek podejmowanych czynności procesowych. Pisma zawierające oświadczenia czy wnioski dla drugiej strony obojętne nie podlegają regułom art. 132 § 1 k.p.c. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już wielokrotnie uwagę na różnorodność sytuacji powstających w trakcie postępowania, co sprawia, że treść, charakter oraz funkcje pism procesowych obejmujących wnioski i oświadczenia (art. 125 § 1 k.p.c.) mogą być bardzo różnorodne i ze względu właśnie na tę różnorodność nie można wszystkich pism procesowych traktować jednolicie. Istotne znaczenie w tym wypadku ma praktyka sądowa, a także racjonalna, pragmatyczna wykładnia odnośnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego (por. uzasadnienie postanowienia z dnia 4 listopada 2005 r., V CZ 124/05, LEX nr 171282).

Sąd Najwyższy już wyjaśnił, że doręczeniu stronie przeciwnej podlega odpis wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, ponieważ jego rozpoznanie ma znaczenie dla obu stron postępowania z uwagi na możliwość podważenia prawomocności wyroku (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 127/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 165). To samo dotyczy odpisu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania (por. postanowienie SN z dnia 16 września 2009 r., II CZ 42/09, Pal. 2009, nr 11-12, s. 275) i odpisu wniosku o podjęcie zawieszonego postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia

2009 r., I CSK 281/09, OSNC 2010, nr 6, poz. 92; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., III CSK 122/14, LEX nr 1648705).

Dokonanie więc w sprawie zwrotu pisma stanowiącego wniosek o przywrócenie terminu do uzupełnienia apelacji z tej przyczyny, że pełnomocnik nie przedstawił dowodu doręczenia go bezpośrednio pełnomocnikowi strony przeciwnej należy uznać za trafne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2014 r. III CZP 47/14, OSNC 2015, nr 5, poz. 59).

Na marginesie można zauważyć, że wniosek o przywrócenie terminu, jak wynika z powyższych uwag, został skutecznie zwrócony, na skutek innej przyczyny, niż stan zdrowia psychicznego Z. C., a więc nie była badana jego zasadność. Skarżący może w toku postępowania apelacyjnego popierać apelację R. K.

Z tych względów, zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc

aj